

KONU SORU DAĞILIM TABLOLARI

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak yazılı sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması amacıyla her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağını öğrencilere önceden bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri okul genelinde yapılacak olan ortak yazılı sınavlar için sunulan konu soru dağılım tablolarından herhangi birini seçip ilgili tablodaki kazanımlara yönelik sorular hazırlayacaktır. Okul genelinde uygulanacak ortak yazılı sınavlar, bu konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

11. SINIF FELSEFE DERSİ 1.DÖNEM 1. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU			1.DÖNEM 1. SINAV		
Ünite	Konu	Kazanımlar ve Açıklamaları	1.SINAV		
			Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav		
			1. Senaryo	2. Senaryo	3. Senaryo
1	MÖ 6.YÜZYIL - MS 2.YÜZYIL FELSEFESİ	11.1.1. Felsefenin ortaya çıkışını hazırlayan düşünce ortamını açıklar.	2	1	1
		11.1.2. MÖ 6. yüzyıl - MS 2. yüzyıl felsefesinin karakteristik özelliklerini açıklar.	2	2	1
		11.1.3. Örnek felsefi metinlerden hareketle MÖ 6. yüzyıl - MS 2. yüzyıl filozoflarının felsefi görüşlerini analiz eder.	2	2	2
		11.1.4. MÖ 6. yüzyıl - MS 2. yüzyıl felsefesindeki örnek düşünce ve argümanları felsefi açıdan değerlendirir.	1	2	1
2	MS 2.YÜZYIL MS 15.YÜZYIL FELSEFESİ	11.2.1. MS 2. yüzyıl - MS 15. yüzyıl felsefesini hazırlayan düşünce ortamını açıklar.	1	1	1
		11.2.2. MS 2. yüzyıl - MS 15. yüzyıl felsefesinin karakteristik özelliklerini açıklar.			
		11.2.3. Örnek felsefi metinlerden hareketle MS 2. yüzyıl - MS 15. yüzyıl filozoflarının felsefi görüşlerini analiz eder.			
		11.2.4. MS 2. yüzyıl-MS 15. yüzyıl felsefesindeki örnek düşünce ve argümanları felsefi açıdan değerlendirir.			

Erdal AYDEMİR
Felsefe Öğretmeni

Ceren TOKER
Felsefe Öğretmeni

...../...../2025
UYGUNDUR

Fırat ESEN
Okul Müdürü

2025-2026 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI 11.SINIF FELSEFE DERSİ
1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI SORULARI

Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

2. SENARYO

Antik çağda Anadolu'nun batısında yer alan Milet, farklı kültürlerin bulunduğu bir liman kentiydi. Ticaret sayesinde zenginleşen bu kent, düşünsel etkileşime açık bir ortam sunuyordu. İnançların sorgulanabildiği, özgür düşüncenin desteklendiği ve merak duygusunun canlı olduğu bu ortam, doğayı akıl yoluyla açıklamaya çalışan ilk düşünürlerin ortaya çıkmasına zemin hazırladı. Bu nedenle Milet, felsefi düşüncenin doğuş noktalarından biri kabul edilir.

1. Metinden hareketle felsefenin ortaya çıkmasını mümkün kılan düşünsel koşulları açıklayınız. (15P)

- İyonya okulunun ve doğa felsefesinin kurucusu, düşünce tarihinin ilk filozofudur.
- İlk defa doğayı doğanın diliyle anlatması, mitolojik açıklamalardan sıyrılarak akılla, kendi gözlemleriyle doğayı açıklaması; onu felsefenin kurucusu diğer bir ifadeyle babası yapmıştır.
- Ona göre evrenin ilk nedeni (arkhesi), sudur. Su; varlıkların tümünün nedeni, ilk maddesidir.

2. Yukarıda açıklamaları verilen filozof kimdir? (10P)

Tarih boyunca insanlar evrenin nasıl oluştuğunu ve düzenini neyin sağladığını merak etmişlerdir. İlk filozoflar, doğayı anlamaya çalışırken olayların arkasında rastlantıdan daha büyük bir düzen olduğunu düşündüler. Onlara göre evrendeki çeşitlilik ve değişimin ardında, bütün varlıkların bağlı olduğu ortak bir kaynak olmalıydı. Bu düşünce onları, varlığın temelini açıklayacak "ilk neden" arayışına yöneltti.

3. Bu metinden hareketle, ilk filozofların üzerinde durduğu temel problem olan "ilk neden" arayışında nasıl bir benzerlik vardır? Açıklayınız. (15P)

MÖ 5. yüzyılın ortalarında, Antik Yunan'da büyük bir felsefi dönüşüm yaşanır. Varlık ve gerçeklik üzerine olan felsefi çalışmaların merkezinde artık «insan» vardır. Felsefi sorular da kozmoloji ve ontoloji ile ilgili sorulardan insan yaşamı ve eylemleriyle ilgili sorulara doğru kaymıştır. Filozofların ilgileri de retorik, etik ve siyaset felsefesine çevrilmiştir. Böyle bir durumun ortaya çıkmasında sofistlerin rolü büyüktür.

4. Verilen açıklamalardan hareketle sofistlerin felsefi görüşleri hakkında kısaca bilgi veriniz. (10P)

Sokrates'e göre insan, çoğu zaman bildiğini sandığı şeylerin farkında olmadan yanılgı içinde yaşar. Bu yüzden düşüncenin başlangıç noktası, kişinin kendi cehaletini fark etmesidir. Ona göre doğru bilgi, başkalarından hazır olarak alınamaz; zihinsel bir sorgulama süreciyle doğar. Bu süreçte insan, kendi düşüncelerini yeniden gözden geçirir, çelişkilerini fark eder ve hakikate adım adım yaklaşır.

5. Bu metinden hareketle, Sokrates'in doğru bilgiye ulaşmak için kullandığı yöntemin özelliklerini açıklayınız. (10P)

Platon, varlıkları duysal ve ideal varlıklar olmak üzere ikiye ayırmış ve gerçek bilgiye ancak idealar dünyası aracılığıyla ulaşılabilirliğini savunmuştur.

6. Bu bağlamda Platon'un varlık ve bilgi anlayışını kısaca açıklayınız. (15P)

Aristoteles'e göre erdem, insanın duyguları ve eylemlerinde aşırılık ve eksiklikten kaçınarak bir orta yol bulmasıyla gerçekleşir. Örneğin, cömertlik erdemi ne savurganlık ne de cimriliktir, bu ikisinin ortasında bir denge bulmaktır.

7. "Altın orta" kavramını günlük yaşantınızdan bir örnekle açıklayınız. (10P)

Stoacı düşünür Seneca'ya göre insan, doğaya uygun yaşamalı ve aklını kullanarak tutkularını denetlemelidir. Ona göre gerçek özgürlük, dış koşullardan değil, insanın kendi iç dünyasını yönetebilme gücünden doğar. İnsanı mutsuz eden şey olaylar değil, olaylara yüklediği anlamlardır.

8. Seneca'nın bu görüşlerini MS 2–15. yüzyıl felsefesiyle ilişkilendirerek açıklayınız. (15P)

CEVAPLAR

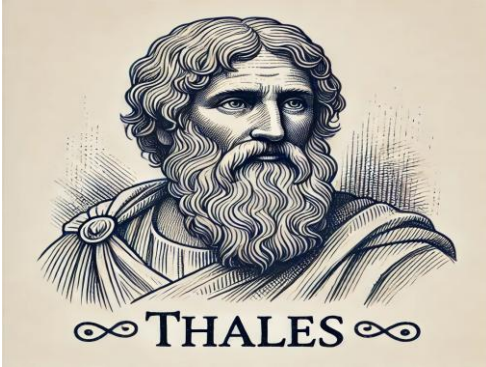
Antik çağda Anadolu'nun batısında yer alan Milet, farklı kültürlerin buluştuğu bir liman kentiydi. Ticaret sayesinde zenginleşen bu kent, düşünsel etkileşime açık bir ortam sunuyordu. İnançların sorgulanabildiği, özgür düşüncenin desteklendiği ve merak duygusunun canlı olduğu bu ortam, doğayı akıl yoluyla açıklamaya çalışan ilk düşünürlerin ortaya çıkmasına zemin hazırladı. Bu nedenle Milet, felsefi düşüncenin doğuş noktalarından biri kabul edilir.

1. Metinden hareketle felsefenin ortaya çıkmasını mümkün kılan düşünsel koşulları açıklayınız. (15P)

- a) Merak ve Hayret
- b) Bilmek İçin Bilme İsteği (Teori)
- c) Özgür Düşünce Ortamı ve Hoşgörü
- d) Kültürel Etkileşim ve Bilgi Birikimi
- e) Ekonomik Rahatlık ve Boş Zaman
- f) Mitolojik Düşüncelerin Yetersizliği ve Akla Olan İncanın Artması

- İyonya okulunun ve doğa felsefesinin kurucusu, düşünce tarihinin ilk filozofudur.
- İlk defa doğayı doğanın diliyle anlatması, mitolojik açıklamalardan sıyrılarak akılla, kendi gözlemleriyle doğayı açıklaması; onu felsefenin kurucusu diğer bir ifadeyle babası yapmıştır.
- Ona göre evrenin ilk nedeni (arkhesi), sudur. Su; varlıkların tümünün nedeni, ilk maddesidir.

2. Yukarıda açıklamaları verilen filozof kimdir? (10P)

Tarih boyunca insanlar evrenin nasıl oluştuğunu ve düzenini neyin sağladığını merak etmişlerdir. İlk filozoflar, doğayı anlamaya çalışırken olayların arkasında rastlantıdan daha büyük bir düzen olduğunu düşündüler. Onlara göre evrendeki çeşitlilik ve değişimin ardında, bütün varlıkların bağlı olduğu ortak bir kaynak olmalıydı. Bu düşünce onları, varlığın temelini açıklayacak "ilk neden" arayışına yöneltti.

3. Bu metinden hareketle, ilk filozofların üzerinde durduğu temel problem olan "ilk neden" arayışında nasıl bir benzerlik vardır? Açıklayınız. (15P)

- Evrenin kökenini açıklamak için tek bir temel ilke (arkhe) aradılar. Çoğu bu ilkeyi tek bir varlıkta (monist) görürken, Empedokles dört öğeyi, Demokritos ise atomu savunmuştur.
- Arkhe'yi ezeli, sürekli ve değişmeyen bir öz olarak düşündüler. Değişen her şeyin nedeni bu kalıcı temelde aranmalıdır.
- Doğaüstü açıklamalardan uzaklaşıp doğa içi nedenlere yöneldiler. Evrenin kaynağını tanrısal güçlerde değil, doğanın kendisinde aradılar; bu tutum mitostan logosa geçişi temsil eder.
- Akıl ve gözleme dayalı açıklamalar geliştirdiler. Duyularla gözlenen çeşitliliği, tek bir ilkeye indirgemeye ve akılla açıklamaya çalıştılar.
- Evrenin düzenli, nedensel ve anlaşılabilir bir yapıya sahip olduğunu savundular. Böylece sistemli, akılcı ve sorgulayıcı düşünmenin temellerini atarak felsefi düşüncenin başlangıcını oluşturdular.

MÖ 5. yüzyılın ortalarında, Antik Yunan’da büyük bir felsefi dönüşüm yaşanır. Varlık ve gerçeklik üzerine olan felsefi çalışmaların merkezinde artık «insan» vardır. Felsefi sorular da kozmoloji ve ontoloji ile ilgili sorulardan insan yaşamı ve eylemleriyle ilgili sorulara doğru kaymıştır. Filozofların ilgileri de retorik, etik ve siyaset felsefesine çevrilmiştir. Böyle bir durumun ortaya çıkmasında sofistlerin rolü büyüktür.

4. Verilen açıklamalardan hareketle sofistlerin felsefi görüşleri hakkında kısaca bilgi veriniz. (10P)

- Sofistler, bilginin görelî (izafî) olduğunu savunmuşlardır. Onlara göre kesin ve evrensel bir doğru yoktur.
- “İnsan her şeyin ölçüsüdür” (Protagoras) sözü, onların bu anlayışını özetler; bilgi kişiden kişiye, toplumdan topluma değişir.
- Doğru bilgiye ulaşmak mümkün olmadığı için, önemli olan inandırıcı olmaktır.
- Bu nedenle retorik (söz söyleme ve ikna sanatı) onlar için büyük önem taşır.
- Sofistler felsefeyi teorik arayıştan çok, pratik başarıya ve toplumsal yarara yöneltmişlerdir.
- Felsefeyi ahlaki doğrulardan çok, toplumsal yarar ve başarıya odaklandırmışlardır.

Sokrates’e göre insan, çoğu zaman bildiğini sandığı şeylerin farkında olmadan yanılgı içinde yaşar. Bu yüzden düşüncenin başlangıç noktası, kişinin kendi cehaletini fark etmesidir. Ona göre doğru bilgi, başkalarından hazır olarak alınamaz; zihinsel bir sorgulama süreciyle doğar. Bu süreçte insan, kendi düşüncelerini yeniden gözden geçirir, çelişkilerini fark eder ve hakikate adım adım yaklaşır.

5. Bu metinden hareketle, Sokrates’in doğru bilgiye ulaşmak için kullandığı yöntemin özelliklerini açıklayınız. (10P)

Sokrates’in yöntemi **sorgulama ve karşılıklı konuşmaya (diyalog)** dayanır.

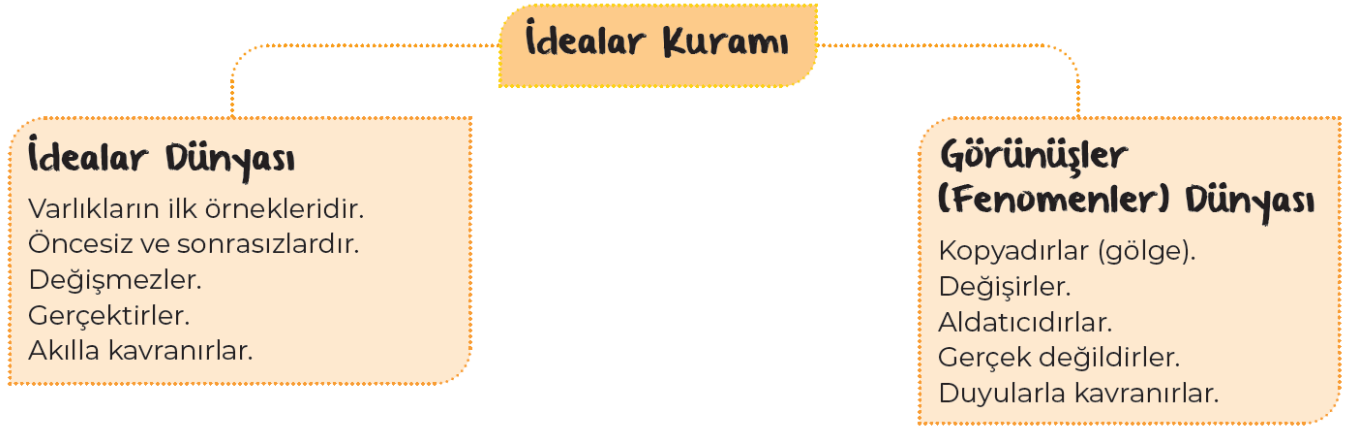
- Önce kişi, bildiğini sandığı konularda çelişkiye düşürülür (ironi aşaması).
- Ardından sorular yoluyla kişi kendi düşüncesini yeniden keşfeder (doğurtma – aşaması).
- Amaç, bilgiyi öğretmek değil, insanın içindeki bilgiyi ortaya çıkarmaktır.
- Bu süreçte akıl yürütme, tanım yapma ve kavramları netleştirme önemlidir.
- Yöntem, eleştirel düşünmeyi ve kendini sorgulamayı teşvik eder.

Kısacası; Sokrates’in diyalog yöntemi; soru-cevap, ironi ve doğurtma aşamalarına dayanır; kişinin doğruya kendi aklıyla ulaşmasını sağlar.

Platon, varlıkları duyuşsal ve ideal varlıklar olmak üzere ikiye ayırmış ve gerçek bilgiye ancak idealar dünyası aracılığıyla ulaşılabileceğini savunmuştur.

6. Bu bağlamda Platon'un varlık ve bilgi anlayışını kısaca açıklayınız. (15P)

- **Varlık Anlayışı:** Platon'a göre varlıklar ikiye ayrılır: duyuşsal varlıklar ve idealar. Duyuşsal varlıklar, değişim, oluş ve yok oluşa tabidir; maddi ve geçicidir. Ancak gerçek varlıklar, değişmeyen, ezeli-ebedi ve m kemm l olan idealar dünyasında bulunur. Duyuşsal dünyadaki varlıklar, ideaların yalnızca birer kopyası veya gölgesidir. Gerçek bilgi ve varlık, idealar dünyasında mevcuttur.

- **Bilgi Anlayışı:** Platon'a göre duyularla algılanan maddi varlıkların bilgisi kesin değildir; bu bilgiye "doxa" yani sanı denir. Gerçek bilgi, idealar dünyasında bulunan, akıl yoluyla kavranan bilgiye dayanır ve bu bilgiye "episteme" denir. Gerçek bilgi, ideaların bilgisine ulaşıarak elde edilir ve bu bilgi değişmez, kesin ve evrenseldir. Platon, rasyonel düşüncenin ve akıl yoluyla ulaşılan bilginin, duyuşsal bilginin üstünde olduğunu savunur.

Aristoteles'e göre erdem, insanın duyguları ve eylemlerinde aşırılık ve eksiklikten kaçınarak bir orta yol bulmasıyla gerçekleşir. Örneğin, cömertlik erdemi ne savurganlık ne de cimriliktir, bu ikisinin ortasında bir denge bulmaktır.

7. "Altın orta" kavramını günlük yaşıntınızdan bir örnekle açıklayınız. (10P)

- Aristoteles'in "Altın Orta" kavramı, insanın aşırılıklardan ve yetersizliklerden kaçınarak dengeli bir tutum sergilemesini ifade eder. Bu kavram, her erdemin iki u arasında bir denge noktası olduğunu belirtir. Örneğin, cesaret erdemi, korkaklık (eksiklik) ile gözü karalık (aşırılık) arasında bir dengedir. Benzer şekilde, cömertlik erdemi, savurganlık (aşırılık) ile cimrilik (eksiklik) arasında bulunur.
- Hayatımda bu kavrama örnek olarak, iş hayatı ve kişisel yaşam arasında bir denge kurma abamı verebilirim. Aşırı şekilde sadece işe odaklanmak, kişisel yaşamımı ve sosyal ilişkilerimi ihmal etmeme neden olabilirken, tamamen kişisel zevklerime yönelmek de işteki sorumluluklarımı yerine getirmememi sağlayabilir. Bu dengeyi sağlamak, işte verimli olup aynı zamanda kişisel yaşamıma da zaman ayırmakla mümkündür. Bu şekilde ne aşırı bir alışkanlık ne de aşırı bir tembellik sergilenmiş olur, ortada bir erdemli denge bulunur.

Stoacı düşünür Seneca'ya göre insan, doğaya uygun yaşamalı ve aklını kullanarak tutkularını denetlemelidir. Ona göre gerçek özgürlük, dış koşullardan değil, insanın kendi iç dünyasını yönetebilme gücünden doğar. İnsanı mutsuz eden şey olaylar değil, olaylara yüklediği anlamlardır.

8. Seneca'nın bu görüşlerini MS 2–15. yüzyıl felsefesiyle ilişkilendirerek açıklayınız. (15P)

Seneca'nın görüşleri, MS 2–15. yüzyıl felsefesinin düşünsel temellerini hazırlayan Stoacı geleneğin önemli bir parçasıdır. Bu dönemde felsefe, akıl ile inancı uzlaştırma çabası içinde şekillenmiştir. Seneca'nın “doğaya uygun yaşamak”, “aklın rehberliği” ve “içsel huzur” anlayışı, hem Hristiyan hem de İslam düşüncesi üzerinde etkili olmuştur.

Stoacılığın öne çıkardığı erdem, sabır, ölçülülük ve tutkuları denetleme gibi ahlaki değerler, Orta Çağ'da dinî ahlak anlayışının oluşmasına katkı sağlamıştır. Seneca'nın “insanı mutsuz eden şey olaylar değil, onlara yüklenen anlamlardır” düşüncesi, bireyin irade gücünü ve ahlaki sorumluluğunu vurgular; bu da MS 2–15. yüzyılın ahlak merkezli felsefi yaklaşımlarıyla uyumludur.

Ayrıca Seneca'nın aklı öne çıkaran yaklaşımı, bu dönemde felsefenin temel tartışma konularından biri olan akıl-inanç ilişkisini destekleyen bir nitelik taşımıştır. Bu yönüyle Stoacı ahlak, Orta Çağ düşüncesinde hem Hristiyan filozoflar (özellikle Augustinus ve Boethius) hem de İslam filozofları (özellikle Farabi ve İbn Sina) üzerinde dolaylı etkiler bırakmıştır.

Bu nedenle Seneca'nın düşünceleri, MS 2–15. yüzyıl felsefesinin ahlaki yönelimini güçlendiren, aklın rehberliğini savunan ve insanın içsel dönüşümünü öne çıkaran bir düşünsel mirasın parçası olarak değerlendirilebilir.